

DRUHÁ SVĚTOVÁ VÁLKA

PROTEKTORÁT ČECHY A MORAVA

DOMÁCÍ PROJEVY ODPORU

- Většina lidí okupaci trpělivě snášela.
- Za projevy nepřátelství vůči říši hrozil trest smrti nebo koncentrační tábor.
- Přesto se mnozí odvážili tajně strhávat německé vyhlášky a nacistické symboly, psát na zdi protiněmecké nápisy a účastnit se různých vzpomínkových akcí.
- Jednou z takových významných akcí se stal **28. říjen 1939**.

28. Říjen 1939

- ***28. října 1939*** *došlo v Praze a v několika dalších českých městech k* ***demonstracím ke vzniku Československé republiky****.*
- ***Dva lidé byli v Praze zastřeleni****. Při pohřbu jedno z nich,* ***studenta medicíny JANA OPLETALA****, došlo ke srážkám s německou policií.*
- ***V noci ze 16. na 17. listopadu 1939 byly obsazeny studentské koleje v Praze a Brně****.*
- *Následovalo zatýkání vysokoškolských studentů.* ***Devět z nich bylo bez soudu popraveno, dalších zhruba 1 100 bylo zavlečeno do koncentračního tábora.***
- **Všechny české vysoké školy byly 17. listopadu uzavřeny***.*
- *Tento den –* ***17. listopad*** *– byl v roce 1941v Londýně vyhlášen jako* ***MEZINÁRODNÍ DEN STUDENSTVA****.*

17. Listopad 1939

MUC. JAN OPLETAL

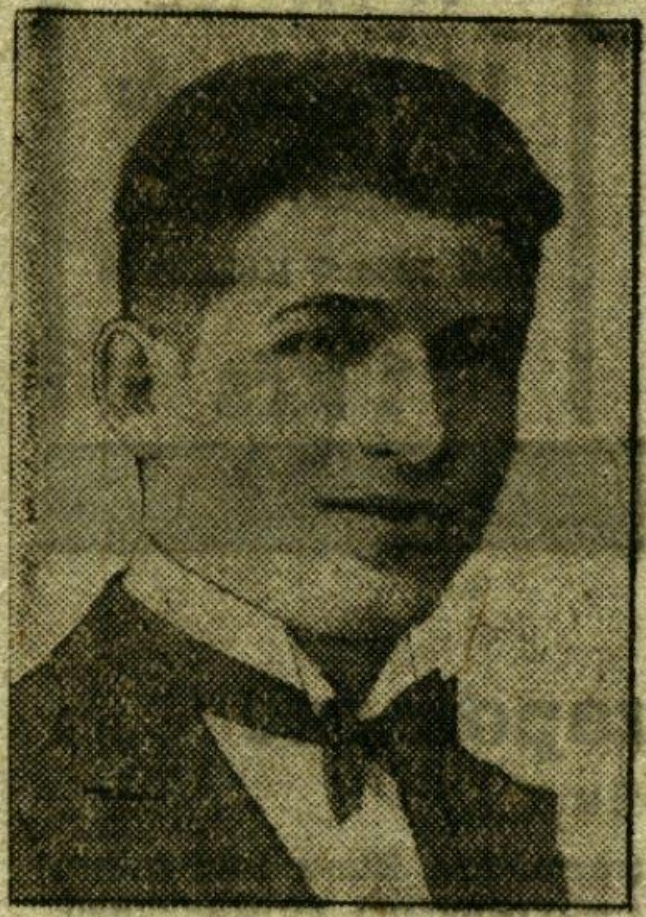

Ten nejprvnější

vk. — Hledíte na portrét studenta, který právě před šesti léty měl pohřeb. Je to fotografie Jana Opletala, který 11. listopadu 1939 podlehl zraněním, jež utrpěl při demonstracích 28. října. Jeho tělesné pozůstatky byly 15. listopadu od časných hodin raních vystaveny v kapli Hlávkovy koleje a před nimi defilovali v hustých zástupech studenti-kamarádi. Po krátkém církevním obřadu byla rakev studenty odnesena na Albertov, odkud pohřebním vozem odvezena na Masarykovo nádraží. Když o polednách opouštěla Opletalova tělesná schránka Prahu, loučila se s ním Praha zpěvem revolučních písní a vzdorem mladých hlav a srdcí. V těch chvílích byla na čas Praha v rukou českých studentů než přišel krvavý 17. listopad 1939.

Na zdi farské zahrady v Žitné ulici připomíná pamětní deska smrt studenta Jana Opletala a dělníka Václava Sedláčka. Každoročně sem 17. listopadu lidé přinášejí věnce.

- Brzy se na území protektorátu začaly tvořit **ILEGÁLNÍ (tajné) ODBOJOVÉ SKUPINY**. Ty byly ve spojení s vedením zahraničního odboje v Londýně.
- Vydávaly ilegální noviny a letáky, ukrývaly lidi pronásledované nacisty a organizovaly jejich útěk za hranice.
- *Mezi Čechy se našli také ti, kteří **s nacisty spolupracovali** – **KOLABORANTI**. Podávali gestapu informace o smýšlení a jednání spoluobčanů. Jako **KONFIDENTI – udavači** – zavinili zatčení a věznění nejen odbojářů, ale i zcela nevinných lidí. Do služeb okupantů se dali i někteří novináři a publicisté, kteří psali o „výhodách, které přinese začlenění českého národa do Velkoněmecké říše“.*

ATENTÁT NA HEYDRICHA

- Domácí odboj se nezaměřoval jen ozbrojený boj. V továrnách se množily stávky a případy sabotáže.
- Hitler dospěl k názoru, že dosavadní říšský protektor Konstantin von Neurath je na Čechy příliš mírný. Proto v zájmu zachování klidu v protektorátu dosadil v **ZÁŘÍ 1941** dosadil do funkce **ZASTUPUJÍCÍHO ŘÍŠSKÉHO PROTEKTORA** generála německé policie **REINHARDA HEYDRICHA**.
- Konstantin von Neurath nebyl oficiálně odvolán z funkce, ale byl odvolán na „zdravotní“ dovolenou.

REINHARD TRISTAN EUGEN HEYDRICH,
druhý nejvyšší představitel SS (obergruppenführer SS) a generál policie, šéf Hlavního úřadu říšské bezpečnosti (RSHA) a Bezpečnostní služby (SD), v letech 1941–1942 zastupující říšský protektor Protektorátu Čechy a Morava

Bundesarchiv, Bild 152-50-10
Foto: o.Ang. | 1934

- Heydrich ihned po nástupu do funkce zavedl tvrdá opatření.
- Na několik měsíců vyhlásil **STANNÉ PRÁVO**, které omezovalo shromažďování a volný pohyb obyvatel.
- Následovalo **ZATÝKÁNÍ, POPRAVY členů odboje, stovky zatčených osob byly odvlečeny do KONCENTRAČNÍCH TÁBORŮ**.
- Na druhé straně poněkud zmírnil pracovní podmínky dělníků. Praktikoval tak politiku „cukru a biče“.

- *Plán na likvidaci českého národa představil Reinhard Heydrich začátkem února 1942. Uvádělo se v něm: „Chtěl bych zdůraznit docela jasně jako naši interní základní zásadu cíl, podle něhož zamýšlíme poněmčení, ale pouze těch, kteří jsou skutečně k poněmčení způsobilí. Počítám zhruba s počtem 40-60%. Ti, kteří nejsou ještě způsobilí k poněmčení, se odešlou snad po dalším otevření prostoru kolem Ledového moře, v němž budou v budoucnu koncentrační tábory ideální domovinou pro 11 milionů Židů z Evropy – tam bych mohl nasadit Čechy, kteří nejsou způsobilí k poněmčení – jako dozorce, předáky atd. s možností přivést si sem rodiny. Rasově schopní Češi, kteří nebudou chtít se stát Němci, musí být k tomu přinuceni nebo zastřeleni!“.*
- *(V. Král: Chtěli nás vyhubit. Praha 1961*

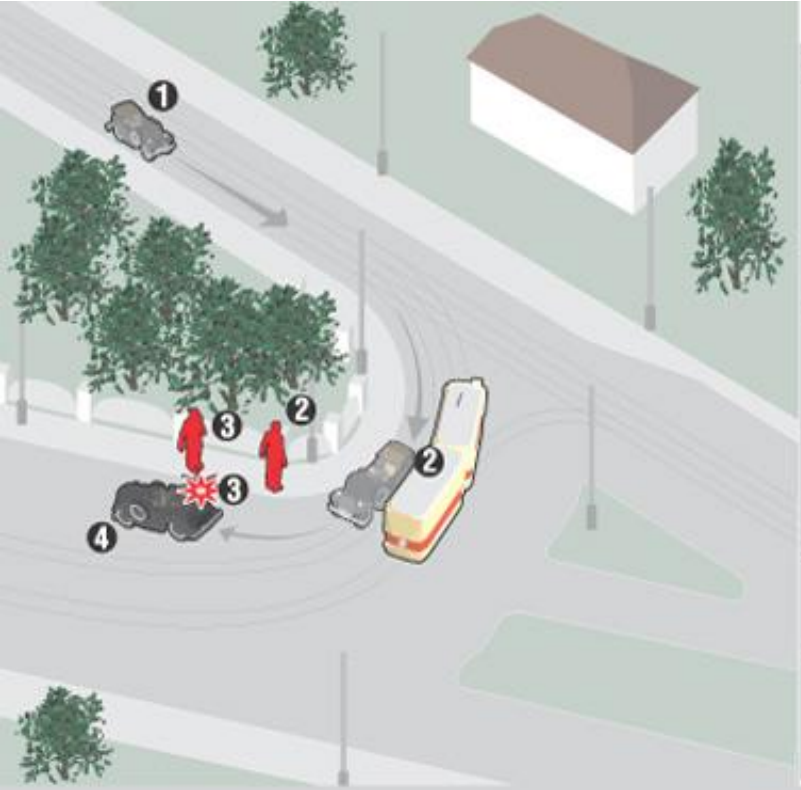
- Představitelé zahraničního odboje v Londýně vyslali do protektorátu parašutisty, kteří měli za úkol navázat spojení se členy domácího odboje a provádět sabotáže.
- Dva z nich, **Čech JAN KUBIŠ** a **Slovák JOZEF GABČÍK**, dostali speciální úkol – **ZABÍT HEYDRICHA** = **OPERACE ANTHROPOID**
- **Atentát** na zastupujícího říšského protektora REINHARDA HEYDRICHA **provedli 27. května 1942 v Praze-Kobylisích**.
- Heydrich za několik dnů na následky atentátu zemřel.

JAN KUBIŠ

JOSEF GABČÍK

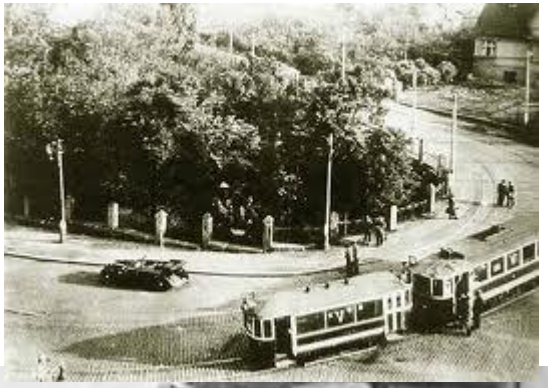

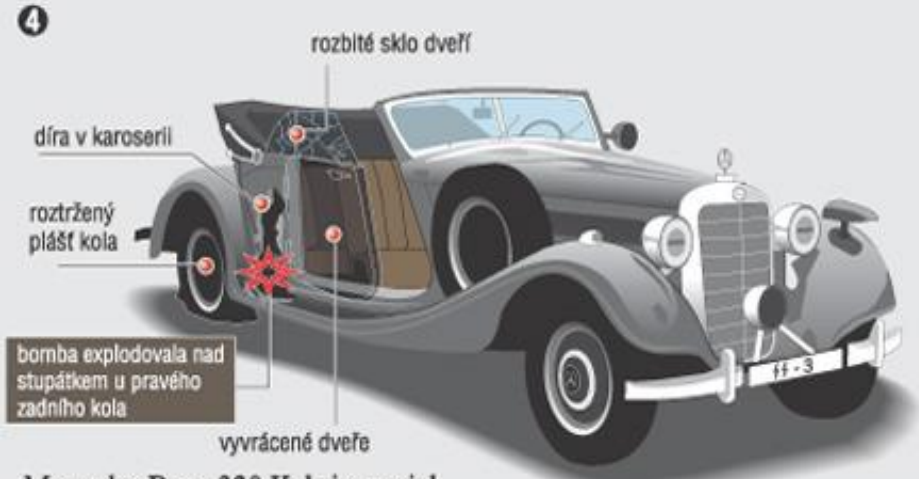

27. KVĚTNA 1942, 10:35 HODIN

1. Heydrichovi se stala osudno silnice pod Vychovatelnou v Praze-Libni, kudy projížděl cestou z Panenských Břežan. Toto místo si pro útok vybra členové výsadku Anthropoid Čech Jan Kubiš a Slovák Joz Gabčík, ke kterým se přidal Josef Valčík z výsadku Silver
2. Do zastávky v zatáčce v té chvíli vjížděla tramvaj a protektorův řidič ještě více zpomalil. Pomalu jedoucímu vozu nejprve vstoupil do ces Gabčík, který se pokusil vystřelit ze samopalu. Zbran se ale v hlavni vzpříčil náboj a nevyšla ani rána.
3. V záloze byl však ještě Kubiš který neváhal a na protektor vůz hodil bombu, jejíž úlomk Heydricha vážně zranily.
4. V následném zmatku se podařilo všem třem útočník uniknout. Heydrich zemřel n následky svých zranění v pů páté ráno 4. června.

Mercedes Benz 320 Kabriospecial Reinharda Heydricha

ČTK

Reinhard Heydrich

Jozef Gabčík

Jan Kubiš

V Praze ve čtvrtek 28. května 1942. — Číslo 144. — Ročník XVI.

Poledník list

40 haléřů

Majitel a vydavatel tiskárna Tempo a. s. Praha II., Jungmannova 34. — Redakce a administrace tamtéž. Telefony 329-49, 353-35, 389-36 a 329-47. Adr. telegramů: „Večerní Praha". Předplatné měsíčně 10 K. Číslo šeku 68.140. Odpovědný redaktor Ing. Ladislav Kožíšek. Zakladatel Jiří Stříbrný.

Zvláštní vydání

ATENTÁT

na Zastupujícího říšského protektora

Deset milionů K odměny

za předmětné údaje, které povedou k dopadení pachatelů

Dne 27. května 1942 asi v 10.30 hod. byl spáchán atentát na Zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenführera Heydricha. Zastupující říšský protektor přijížděl svým autem směrem z Panenských Břežan Kirchmayerovou třídou v městské čtvrti Praha-Libeň a měl zřejmě v úmyslu odjet do sídla V Holešovič-ách, aby jel dále do města. Tu se pokusil vrhač z automatické pistole na osoby sedící ve voze. Současně hodil druhý muž proti vozu třaskavinu, která při nárazu vybuchla. Po atentátu prchal jeden pachatel Kirchmayerovou třídou a ulicí Na Kolínské do ulice Na Zápalčí do řeznického obchodu Františka Brannera číslo domu 22. Odtud pak, když byl vypálil několik výstřelů, pokračoval v útěku v ulici Na Zápalčí k ulici V Holešovičkách, pak-ně směrem do města. Druhý pachatel prchl na připraveném velocipedu Kirchmayerovou třídou směrem k městské čtvrti Stará Libeň.

Tento pachatel byl muž střední velikosti, štíhlý, měl na sobě tmavé až černé šaty a černý klobouk. Druhý pachatel, ten, který uprchl Kirchmayerovou třídou a ulicí Na Kolínské, je popisován takto: vysoký 160 až 162 cm, široký v ramenou, silná postava, plný, okrouhlý, sluncem opálený obličej, široká ústa s ohrnutými rty, tmavé dozadu učesané vlasy; stáří asi 30—35 let. Tento muž měl na sobě tmavé až tmavohnědé šaty se světlými proužky a hnědé střevíce. Pokrývku hlavy při útěku neměl.

Jeden z pachatelů zanechal na místě činu světle, béžový pláš z balonového hedvábí, se světlými knoflíky. Každý z pachatelů měl temně hnědou aktovku, které byly nalezeny na místě činu. V jedné z těchto aktovek byla pošpiněná balonová čepice béžové barvy z velbloudí srsti, na níž je velká okrouhlá modrozlutá značka firmy obchodního domu „Bílá labuť". Pachatel, jenž uprchl pěšky, zanechal v blízkosti místa činu dámský velociped značky „Moto-Velo J. Krčmar, Teplice" tovární číslo 40.363. Tento dámský velociped má černé věnce kola (ráfy) s 9 mm širokými červenými pruhy, slonovinově červeně ozdobené vidlice a rám, červená černě lemovaná řídítka, červenohnědé dobře zachovalé pérované sedlo, hnědou torbu na nástroje, černé chránidlo řetězu a značně poškozenou tmavě až světle zbarvenou ochrannou síť. Na kole je poniklovaná hustilka s nožním dřadlem a 25 cm dlouhou hadicí. Na tomto kole visela jedna z aktovek, nalezených na místě činu.

Pachatelé jistě čekali delší dobu, snad dokonce několik hodin na místě činu na Zastupujícího říšského protektora.

S poukazem na vypsanou odměnu 10,000.000 korun, která je stanovena na údaje z řad obyvatelstva, jež povedou k dopadení pachatelů a bude plně vyplacena se předkládají tyto otázky.

1. Kdo může učiniti údaje o pachatelích?
2. Kdo pozoroval pachatele na místě činu?
3. Komu patří ony bliže popsané věci, obzvláště pak komu chybí onen popsaný dámský velociped, plášť, čepice a aktovky?

Tyto výše popsané věci jsou od dneška, od 9. hodiny vystaveny ve výkladní skříni obchodu s obuví Baťa, Praha II., Václavské nám. 6.

Kdo by mohl podati žádané informace, ale nedělí je z vlastní vůle policii, bude ve smyslu vyhlášeného nařízení říšského protektora v Čechách a na Moravě o vyhlášení civilní o výjimečného stavu ze dne 27. května 1942 se svou rodinou zastřelen. Kromě toho je povinnosti všech majitelů domů, majitelů bytů a majitelů hotelů atd., počínajíc dnem 28. května 1942, všechny policejně dosud nepřihlášené osoby v celém Protektorátě přihlásit s poukazem na tuto vyhlášku příslušným policejním přihlašovacím úřadům. Provinění proti tomuto nařízení se trestá smrtí.

Sdělení přijímá tajná státní policie, vedoucí úřadovna státní policie Praha, (Staatspolizeileitstelle Prag) v Praze II., Bredovská ulice čís. 20, čís. telefonu 30041, jakož i každý jiný německý nebo protektorátní policejní úřad, a to ústně, písemně nebo telefonicky.

Vyšší vedoucí SS a policie u říšského protektora v Čechách a na Moravě
podepsán: K. H. FRANK.

VÝNOS

říšského protektora v Čechách a na Moravě o vyhlášení civilního výjimečného stavu ze dne 27. května 1942.

V důsledku atentátu na Zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenführera Heydricha se ustanovuje toto:

Článek I.

jim poskytuje pomoc, anebo maje vědomosti o jejich osobě nebo o jejich pobytu neučiní žádné oznámení, bude zastřelen se svou rodinou.

Článek II.

- *Oba atentátníci **Kubiš** a **Gabčík** s dalšími parašutisty (**Adolf Opálka, Josef Bublík, Jaroslav Švarc, Jan Hrubý a Josef Valčík**) byli za pomoci zrádců, zvláště pak **Karla Čurdy** – parašutista skupiny Out Distance, vypátráni v úkrytu pravoslavného kostela sv. Cyrila a Metoděje v Praze, kde se tři týdny skrývali.*
- *V nerovném boji se proti německým vojákům bránili do posledního náboje – **18. června 1942**.*

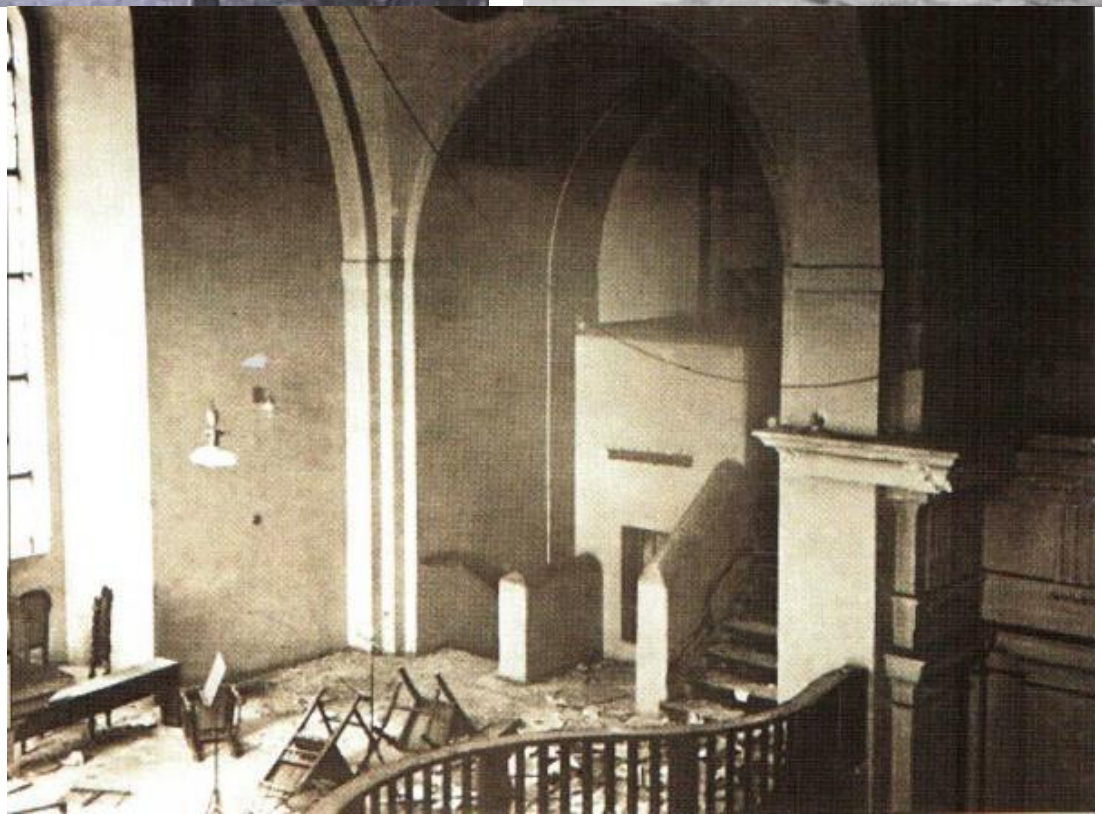
KOSTEL SVATÉHO CYRILA METODĚJE V PRAZE, RESSLOVA ULICE

V TOMTO PRAVOSLAVNÉM
CHRÁMU SVATÉHO CYRILA
A METODĚJE PADLI ZA NAŠI
SVOBODU DNE 18. VI. 1942
NÁRODNÍ MSTITELÉ Z ŘAD
ČS. ZAHRANIČNÍ ARMÁDY
SKPT. ADOLF OPALKA
KPT. JOZEF GABČÍK
KPT. JAN KUBIŠ
KPT. JOSEF VALČÍK
POR. JOSEF BUBLÍK
POR. JAN HRUBÝ
POR. JAROSLAV ŠVARC
BISKUP GORAZD, DUCHOVNÍ
ČIKL, DR. PETŘEK, PŘEDSEDA
CÍRKEVNÍ OBCE SONNEVEND
A JINÍ ČEŠTÍ VLASTENCI,
KTEŘÍ JE UKRÝVALI BYLÍ
POPRAVENI. VĚČNÁ PAMĚŤ.

Hrdinové z kostela sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ulici v Praze

- Atentát na Heydricha měl kruté následky.
- Konaly se domovní prohlídky, nevinní lidé byli zatýkáni a popravováni za schvalování atentátu.
- Pro výstrahu byly v **červnu 1942** vypáleny a srovnány se zemí dvě obce – **LIDICE u Kladna** a **LEŽÁKY u Chrudimi** za údajnou pomoc pachatelům atentátu.
- Toto období bývá označováno jako „**HEYDRICHIÁDA**“.

LIDICE

- **10. června 1942**
- Na místě zastřeleno 173 mužů – nejmladšímu 14 let, nejstaršímu 84 let. 184 žen bylo odvlečeno do koncentračního tábora Ravensbrück – 53 žen nepřežilo pobyt v koncentračním táboře nebo pochody smrti. 9 dětí bylo určeno na poněmčení a převýchovu. 88 dětí bylo odesláno „k zvláštnímu režimu“ do koncentračního tábora Chelmno a zde byly usmrceny v pojízdných plynových komorách (nákladní vozy).
- **16. června 1942** bylo dodatečně na střelnici v Praze-Kobylisích popraveno dalších 26 lidických obyvatel – 7 žen, 17 mužů a 2 chlapci – dodatečně zjištěno, že jsou starší 15. let.
- **CELKEM PŘIŠLO O ŽIVOT 340 LIDICKÝCH OBYVATEL (192 MUŽŮ, 60 ŽEN A 88 DĚTÍ).**

VESNIČKA LIDICE PŘED TRAGÉDIÍ

ZASTŘELENÍ MUŽI NA ZAHRADĚ HORÁKOVA STATKU

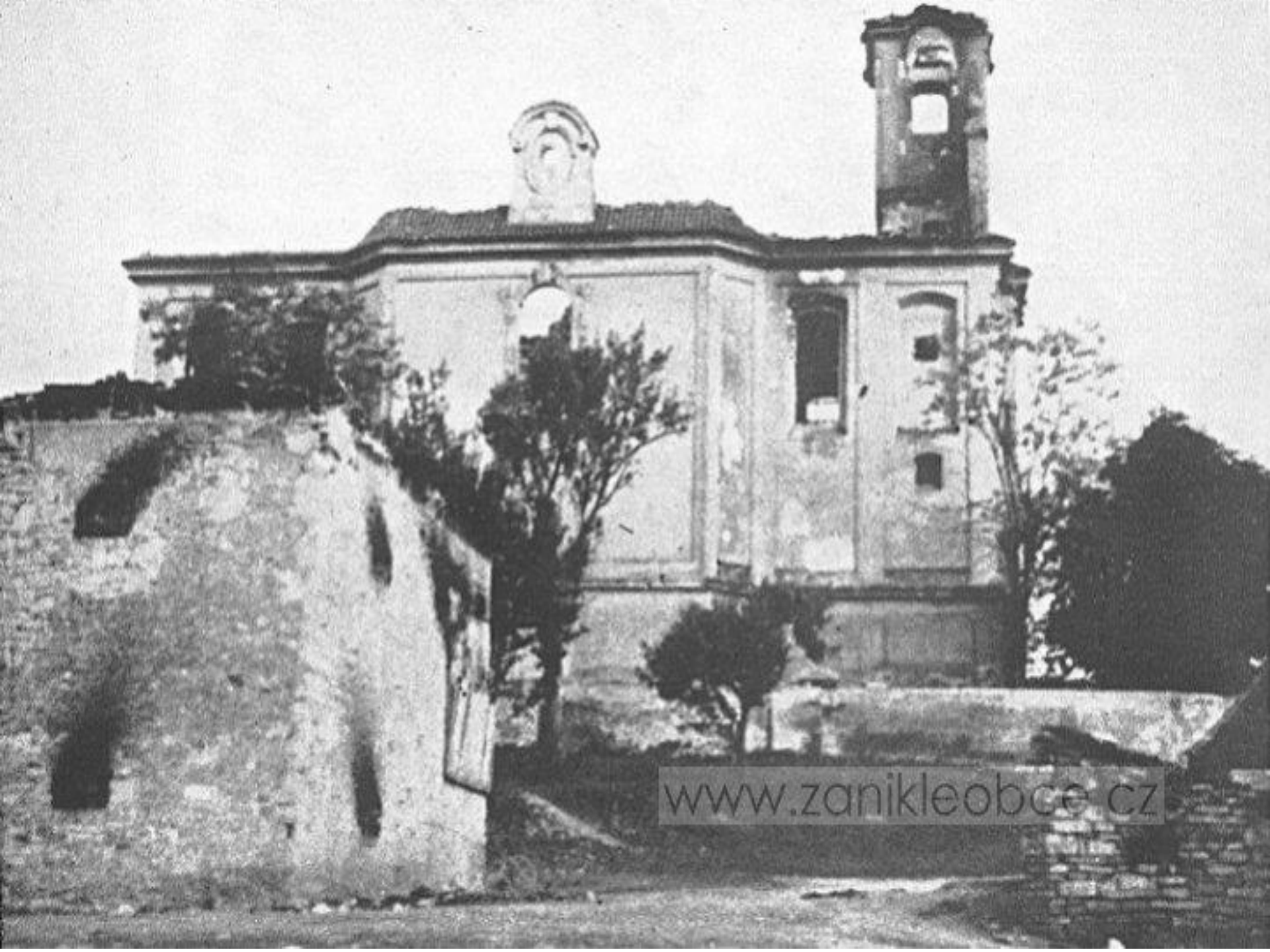

ZASTŘELENÍ MUŽI NA ZAHRADĚ HORÁKOVA STATKU

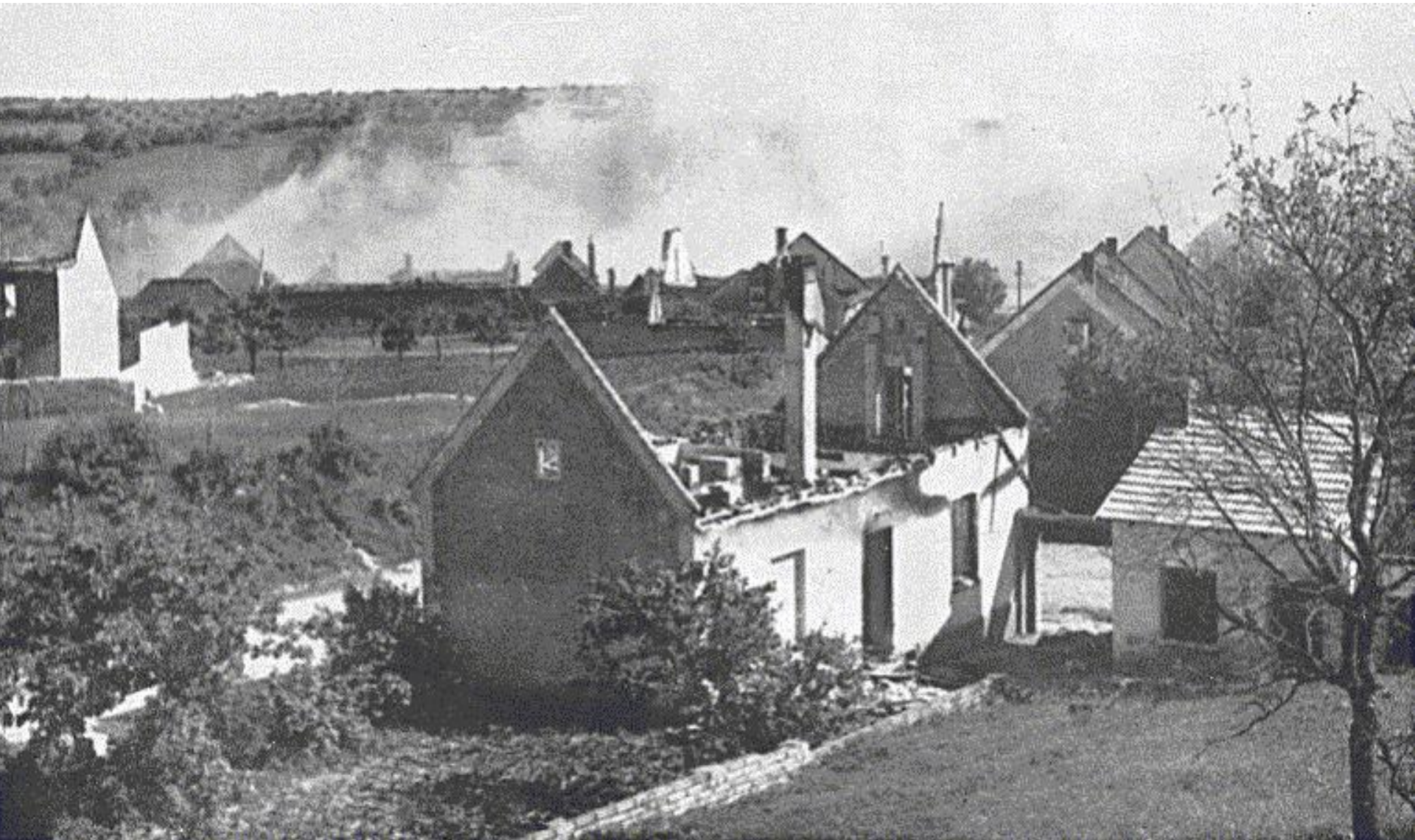

LIKVIDACE LIDIC

www.zanikleobce.cz

PAMÁTNÍK LIDICE A V POZADÍ NOVÉ LIDICE

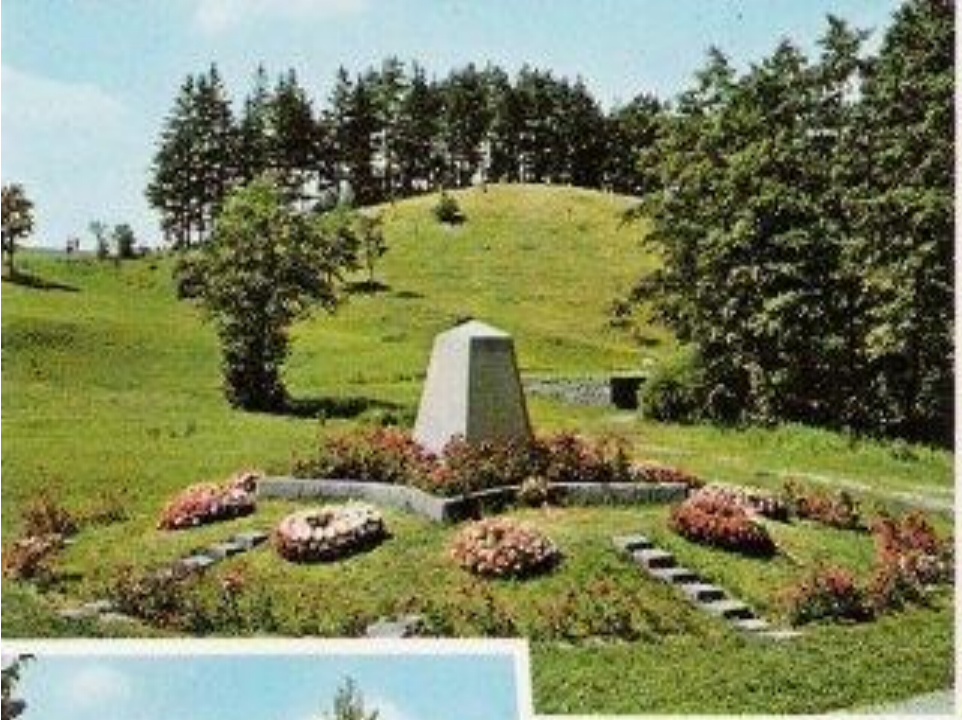

PAMÁTNÍK ZAVRAŽDĚNÝCH LIDICKÝCH DĚTÍ

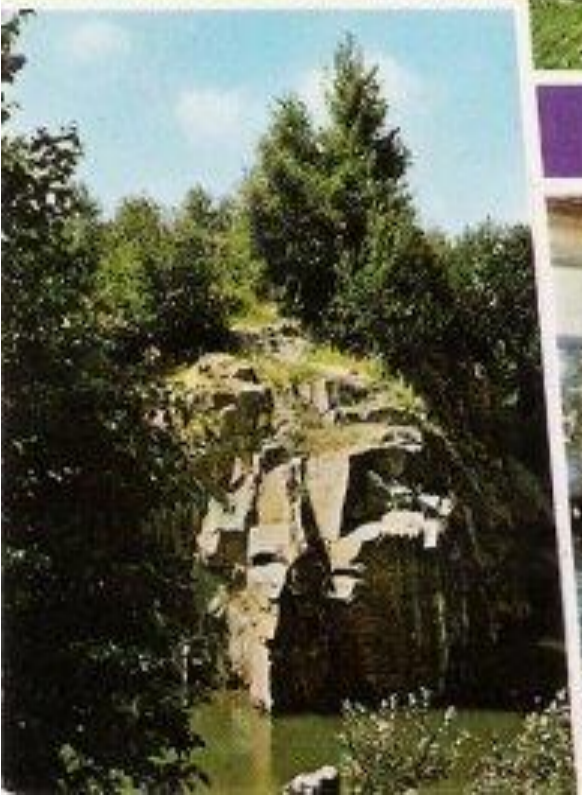

LEŽÁKY

- **24. června 1942**
- **Na místě zastřeleno 33 dospělých.**
- **11 dětí odesláno do plynových komor.**
- **2 děti odeslány do Německa na převýchovu (po válce se vrátily).**
- **Celá osada srovnána se zemí.**

LEŽÁKY

VY ŽIVÍ !
VZPOMEŇTE NA TOMTO MÍSTĚ
OBĚTI Z LEŽÁKŮ KTERÉ SVÝM UTR-
PENÍM A SMRTÍ VYKOUPILY VÁŠI
SVOBODU A NOVÝ LEPŠÍ ŽIVOT
NÁS VŠECH
BRAŇTE SVĚTOVÝ MÍR

- *V průběhu roku **1943 podnikl Edvard Beneš diplomatickou cestu do USA, Velké Británie a SSSR.***
- *V **Moskvě** podepsal **československo-sovětskou spojeneckou smlouvu o přátelství, vzájemné pomoci a poválečné spolupráci**.*
- *Podle Beneše se měla stát zárukou nevměšování Sovětského svazu do československých vnitřních záležitostí.*
- *V těchto úvahách se však Beneš mýlil. Smlouva naopak přispívala k postupnému začleňování Československa do sovětské sféry vlivu.*

Partyzánské oddíly

- Výrazná aktivita – 1944-45
- V oblasti **Beskyd**, v **Brdech** a na **Českomoravské vrchovině**
- Nedostatek zbraní, neexistence nepřístupných lesních a horských oblastí
- Největší – **1. československá partyzánská brigáda Jana Žižky** – pomáhala při osvobozování Československa

1. Československá partyzánská brigáda Jana Žižky

PARTYZÁNI

BRIGÁDA JANA ŽIŽKY

